

KIRUNA

Information

**Klart för byggstart
av kulturcentrum**

**... och lägenheter
på skjutbaneområdet**

*Bilister!
Snart dags för datumparkering igen
– vi berättar hur det fungerar*

**Bioolja för
en hållbar framtid**

**Så ska gatorna
heta i nya
stadskärnan**

Det här blir Svarta Björns gata

VÄLKOMMEN!

**Öppet hus på
integrationsenheten**

**Enkelt att återvinna
med ny sorteringsramp**

Nu finns byggplaner för alla tio kvarter

Efter att Kiruna kommun och bolaget Heimstaden

i slutet av förra månaden gick ut med en avsiktsförklaring för kvarter sju, finns nu byggherrar till de första tio kvarteren i nya centrumkärnan. Förutom detta så blev det i juni även klart med arkitekt och byggherre för nytt kulturhus/Folkets hus.

Glädjande är också att Kirunabostäder är redo att börja bygga på gamla skjutbanan.

Som de allra flesta säkert sett har klocktornet tagits ned under sommaren. Det befinner sig just nu på verkstad för att renoveras. Läs om allt detta och se en färsk bild över nya stadskärnan tagen med drönare. Fotot är speciellt intressant, eftersom man tydligt kan se kvarterstrukturen träda fram.

Har du undrat vad som byggs i närheten av Nikkaluoktarondellen? Det är en anläggning som tas i drift till vintern. Den är en del i Tekniska Verkens miljömål att år 2025 vara klimatneutralt, vilket betyder att all värme som levereras till fjärrvärmekunderna ska vara producerad på ett miljövänligt sätt. Den nya anläggningen ska också fungera tillsammans med det framtida energisystemet i den nya stadskärnan. Läs mer om bioolja-pannorna på sidan 17.

I byarna rustar vi upp räddningstjänsterna. Vi har startat projekteringen av ett brandgarage i Riksgränsen och rustat upp de befintliga garagen i Svappavaara och Karesuando. Ändamålsenliga lokaler och bra utrustning är viktiga för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet.

Vintern är på gång och från den 1 oktober är det datumparkering som gäller i Kiruna. Trafikingjörerna tipsar i det här numret om hur du kan tänka kring detta. De tar också upp vanliga frågor om felparkeringar.

På integrationsenheten är det öppet hus imorgon den 27 september. Gå gärna dit och se hur integrationsenheten jobbar och vad du kan göra för att hjälpa våra nyanlända in i Kiruna!

Ha en riktigt härlig höst! Nästa nummer kommer ut efter Allhelgona helgen.

Följ Kiruna kommun på Instagram och Facebook.

KIRUNA information ges ut av Kiruna kommun och delas ut till alla hushåll i kommunen.

Ansvarig utgivare: Peter Niemi

Redaktör: Ulrika Isaksson

Kontakta redaktionen:

E-post: ulrika.isaksson@kiruna.se

Telefon: 0980-708 23 | **Växel:** 0980-70 000

Besöksadress: Kiruna stadshus,

Hjalmar Lundbohmsvägen 31.

Postadress: Kiruna kommun, 981 85 Kiruna.

Redaktion: Ulrika Isaksson, Anne-Sofie Koivisto, Nina Stålnacke, Heléna Söderlund, Lisbeth Pekari, Kiruna kommun, Stina Johansson, Tekniska Verken, Emma Wodén, Kirunabostäder, Petra Sternlund, Krauz & Co. reklambyrå

Grafisk produktion: Krauz & Co. reklambyrå
Omslagsbilden till Kiruna Information nr 4/2017 är tagen av Tomas Utsi.

Peter Niemi

Kommunchef, Kiruna kommun

KIRUNA
Information

Ur innehållet nr 4/2017

Heimstaden etablerar sig i Kiruna..... **sid 3**

Välkommen till integrationsenheten ..... **sid 4-5**

Enkelt att återvinna med ny sorteringsramp..... **sid 6-7**

Barnens visioner för nya Kiruna..... **sid 8**

Beslut taget om ny skola .... **sid 9**

Nya stadskärnan från ovan..... **sid 10-11**

”Det blir ett underbart hus” ..... **sid 12-13**

Svarta Björn får egen gata ..... **sid 14-15**

Fjärde gången giltigt för skjutbanan..... **sid 16**

Bioolja för en hållbar framtid ..... **sid 17**

KSC – Smarta lösningar i en stad som omvandlas... **sid 18-20**

Överförmyndarnämnden informerar ..... **sid 21**

Renovering av klocktoret – ett tungt jobb ..... **sid 22-23**

Snart dags för datumparkering igen..... **sid 24**

QultuRpromenad – sommarens succé..... **sid 26**

Borg Mesch förgyller simhallsbadets fasad. .... **sista sidan!**

HEIMSTADEN BOSTAD AB

- Grundades 1998 och förvärvades 2005 av Fredensborg AS.
- Affärsidé att förvärva, förädla och förvalta bostadsfastigheter i Sverige och Danmark.
- I Sverige finns Heimstaden på 21 orter och äger 633 fastigheter i huvudsak hyreslägenheter på centrala lägen.
- Bolaget ägs av tjänstepensionsbolaget Alecta, Ericsson och Sandviks pensionsstiftelser samt Heimstaden. Huvudägare är Ivar Tollefsson som äger hyresrätter i Norge.

Clas Westlin, Heimstaden, till vänster, och Stefan Attefall, rådgivare för Heimstaden, till höger, tillsammans med kommunalrådet Kristina Zakrisson, i bakgrunden skymtar kvarter sju där Heimstaden planerar att bygga hyresrätter.

Byggherre klar för kvarter sju

Efter att Heimstaden Bostad AB tecknat en avsiktsförklaring att bebygga kvarter sju, har nu alla tio kvarter i den nya stadskärnan byggherrar. Bolagets ambition är att etablera sig i Kiruna för att både bygga och förvalta hyresrätter. Text och foto: Ulrika Isaksson

Läs mer om stadsomvandlingen på sid 10 och framåt.

I slutet av augusti gick Kiruna kommun ut med nyheten om avsiktsförklaringen med Heimstaden. Detta markerar en gemensam inriktning och visar att de två parterna är överens om ett affärsupplägg. Det här betyder också att Heimstaden kan delta i utformningen av kvarter sju.

– Vi vill investera, vi tror på hyresrätter och vi tror på Norrland. Personligen tycker jag att det är extra kul att få göra det här. Jag har mina rötter här och har varit mycket i Kiruna, säger Stefan Attefall som är rådgivare för Heimstaden Bostad AB.

Affärsupplägget innebär att Heimstaden köper ett tillräckligt stort antal hyresbostäder av Kirunabostäder för att kunna bygga upp en lokal förvaltningsorganisation, men även att bolaget bygger nya hyresrätter. Exakt hur många

hyresrätter och i vilka områden bolaget kommer att förvärva är inte klart än och därmed inte heller hur många nya lägenheter som kommer att byggas.

– Vi för samtal kring detta med kommunen och Kirunabostäder. Försäljningen ska ske på marknadsmässiga villkor, säger Stefan Attefall.

Heimstaden har erfarenhet av hyresrätter. Det finns på ett tjugotal orter, bland annat i Luleå och Skellefteå. Nyligen förvärvade det bostäder i Umeå av det kommunala bolaget Bostaden. Kiruna kommun har gjort noggranna undersökningar om vilka aktörer som kan tänkas etablera sig i kommunen.

– Vi har tittat på vilka företag som har fokus på att äga och förvalta hyresrätter, har gott rykte

och ekonomiska förutsättningar. Vi har landat på att Heimstaden uppfyller dessa kriterier. De tar ett stort socialt ansvar och har höga ambitioner med sin förvaltningsstrategi, säger stadsutvecklaren Göran Cars.

De hyresgäster som så småningom får Heimstaden som ny hyresvärd blir inte påverkade på annat sätt än att de just får en ny hyresvärd.

– Vi följer samma lagar och regler som Kirunabostäder när det gäller hyressättning. Vi förhandlar med Hyresgästföreningen om de årliga hyrorna. Vi är mycket måna om att göra allting rätt och skapa goda relationer med hyresgästerna, säger Stefan Attefall.

Heimstaden för nu diskussioner med Peab om möjligheterna att bygga bostäder i kvarter sju. ■

Vi som jobbar på integrationsenheten är Emma Bergman, Christian Holmberg, Ann Linder, Monica Isaksson och Haile Alem Fanta.

Välkommen till Kirunas integrat

Integrationsenheten ska underlätta för nyanlända, nyinflyttade och Kirunabor att få information om integration och hur det går att bidra, få hjälp eller sprida idéer. Här arbetar i dagsläget sju personer, och fler är på ingång.

Text: Emma Bergman | Foto: Ulrika Isaksson

Genom samverkan arbetar vi för en positiv och givande integration. Bland annat träffas viktiga aktörer från den kommunala organisationen, och även flera externa aktörer och myndigheter har samverkan med

integrationsenheten. Vi sprider kunskap och erfarenhet till varandra, utvecklas och blir ännu bättre på att arbeta med att integrera människor från minoriteter och majoriteten med varandra! Integrationsenheten är öppen för alla som vill

veta något om integration och som vill hjälpa till i arbetet. Du som är nyanländ, privatperson, föreningsmänniska, företagare, student med flera är välkommen in och ställa frågor eller komma med idéer!

Under hösten har vi flera aktiviteter och samarbeten på gång. Flera projekt startas upp inom den närmaste tiden. Bland annat startar ett projekt vid namn Språkexpressen. Syftet är att genom språkträning påskynda möjligheten för unga nyanlända att läsa fler ämnen i skolan och bli kvalificerade för gymnasiestudier >>

Öppet Hus
27 september

Välkommen på öppet hus!

Den 27 september är alla som är nyfikna på vår verksamhet välkomna att komma på vår Öppet Hus dag. Vi svarar på era frågor, tar del av era idéer och berättar mer om vad vi gör här. Dessutom erbjuder vi ett program med drop-in där vi på integrationsenheten och flera av våra samarbetspartners berättar mer om vårt arbete. Programmet ser ut enligt följande:

- 13.00 Dörrarna öppnas
- 13.30 Integrationsamördnaren berättar om enheten och dess uppdrag
- 14.00 Arbetsförmedlingen informerar om sitt arbete med nyanlända och samarbete med integrationsenheten
- 14.30 Maria Johansson presenterar projektet Kom-i-Jobb
- 15.00 Musikcafé med Barra Mac Cana
- 15.30 Migrationsverket berättar om sitt arbete. Vad händer vid PUT/TUT samtalet? Hur ser en asylprocess ut? Hur samarbetar de med integrationsenheten?
- 16.00 Laila Rolfsdottir berättar om Stödboendefunktionen
- 16.30 Metropol – Vilka möjligheter som finns och hur du kan nyttja dessa!
- 17.00 Integrationsamördnaren berättar om enheten och dess uppdrag.

Mer information finner du på vår hemsida www.kiruna.se/Invandring-integration/

bureš boahthin tervetuloa
VÄLKOMMEN
welcome ترحيب
ยินดีต้อนรับ velkommen
خوش آمد
soo dhaweyn добро пожаловать
አንድ ደህና መጡ bienvenue
bem-vindo راحة استقبال
willkommen bienvenida
استقبال
Қош келдіңіздер
тағтай морилно уу fogadtatás

Integrationsenhet!

Här hittar du oss, mitt emot stadshuset.

>> innan sin tjuogoårsdag. Projektet syftar till att skapa nätverk bland annat genom olika aktiviteter och studiebesök på olika arbetsplatser. Är din arbetsplats intresserad av att få sådana studiebesök? Kontakta oss gärna då. Du hittar vår mailadress här intill.

Vi samarbetar dessutom på olika sätt nära med Arbetsförmedlingen, Bumerangen, projektet Kom-i-Jobb, Företagarna med flera. Detta skapar en integrationsenhet som aktivt tar steg framåt för att personer av svensk härkomst tillsammans med personer från andra länder ska träffas, integreras

med varandra och skapa ett Kiruna vi alla kan trivas i och vara stolta över.

– Det är inte för inte vi har som vision att bli Sveriges bästa kommun på integration! Kaxigt men fullt möjligt och görligt, säger integrationsamördnaren Emma Bergman.

Välkommen att delta i våra aktiviteter, bli Vän i Kiruna eller bara kom in och prata med oss! Vi finns på Geologgatan 1. Vi ses! ■

Vår mailadress:
integration@kiruna.se

Enkelt att återvinna med ny sorteringsramp

Det ska vara lätt att göra rätt när man återvinner och sorterar sitt avfall. Tekniska Verken har under våren och sommaren arbetat med att förbättra och bygga ut sorteringsrampen på Kiruna återvinningscentral för att underlätta för dig som besökare. Text: Stina Johansson och Mattias Forsberg | Foto: Mattias Forsberg

Måndagen den 4 september invigdes den nya, större sorteringsrampen på Kiruna återvinningscentral. Många som slängde sitt avfall passade samtidigt på att ta en fika.

Återvinningscentralen har byggts om

och blivit tydligare och smidigare för dig som ska slänga och återvinna. Bland annat har infarten flyttats och sorteringsrampen byggts ut. På återvinningscentralen kan du lämna det mesta av avfallet som uppkommer i hushållet. Till exempel grovsopor, elprodukter, trasiga möbler, byggmaterial, trädgårdsavfall, uttjänta kylskåp och farligt avfall.

Tekniska Verkens styrelseordförande

Lars Törnman invigde den nya sorteringsrampen ackompanjerad av Hjalmar Lundbohmsskolans Estetprogram som stod för musikunderhållning.

Kirunaborna är enligt flera undersökningar nöjda med återvinningscentralen och de generösa öppettiderna.

– Nu hoppas vi på ännu nöjdare besökare. Det här är Kirunas största mötesplats och majoriteteten av alla hushåll besöker återvinningscentralen någon gång per år, säger Lars Törnman.

Årligen tar återvinningscentralen emot cirka 8 000 ton avfall. För att vi ska kunna återvinna så mycket som möjligt är det viktigt att du lägger rätt sak på rätt plats. Personalen hjälper dig gärna att sortera ditt avfall rätt så allt kan återvinnas så långt det är möjligt.

Tänk på att använda genomskinliga

säckar och att du kan lämna sådant som är helt och rent till återbruk så någon annan får glädje av dina prylar. Allra gladast blir miljön!

– Ombyggnationen av återvinningscentralen är en satsning på hållbarhet och miljö. Istället för avfallshantering måste vi gå mot en ökad materialåtervinning, säger Jan Fjordell, vd Tekniska Verken.

För privatpersoner ingår nyttjande av återvinningscentralen i den renhållningstaxa som hushållen betalar. Därför behöver inte privatpersoner betala vid besöket.

Företag, föreningar och andra verksamheter

ÅTERANVÄND OCH ÅTERBRUKA!

Tips! Återanvändning och återbruk är ett toppenval! Så länge som något används och kan användas är det ingen sopa. Se till att det du inte längre vill ha används igen, lämna till exempel in detta till ÅVC-återbruket. Återvinn saker och kläder så minskar du på avfallet och jordens resurser.

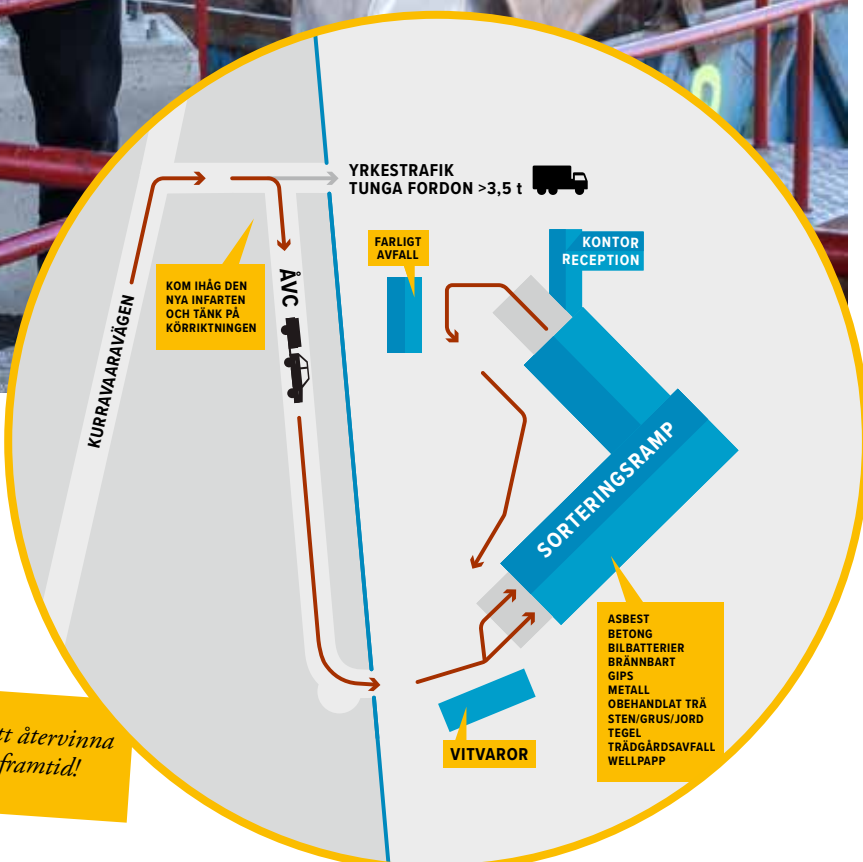
Tekniska Verkens styrelseordförande Lars Törnman invigde den nya sorteringsrampen med att kasta den första säcken med brännbart avfall.

är mot en särskild avgift välkomna att lämna sitt avfall på sorteringsrampen. Du betraktas som företagare, förening eller verksamhet när du kommer med en personbil, flakbil, skåpbil eller släpvagn märkt med företagsnamn, samt om du kommer med avfall som uppenbarligen inte kommer från en privatperson.

Om fordonets totalvikt överstiger

3,5 ton måste det vägas in på Kiruna avfallsanläggning, i anslutning till återvinningscentralen. Väger ditt fordon mindre kan du använda sorteringsrampen. ■

Välkommen att återvinna för en hållbar framtid!

Observera ny infart och körriktningen.

Iris tog tillfället i akt att, på plats i Iggesundsparken vid vernissagen för Plankprojektet, måla en egen vision för nya Kiruna. Systrarna Agnes, Amanda och Tilde, går alla tre på Tuolluvaaraskolan. Agnes och Amanda var med i plankprojektet där de har formulerat sina tankar.

Barnens visioner för nya Kiruna

I Iggesundsparken har man under sommaren och hösten kunnat ta del av 40 meter färgsprakande framtids tankar. Detta gjort av åtta skolklasser som medverkat i ett konstprojekt med temat Kirunas framtid. Text: Marianne Nordmark | Foto: Ulrika Isaksson

Det är elever från Vita viddernas barnskola årskurs 1, Bergaskolan årskurs 2 och Tuolluvaaraskolan årskurs 1-6 som deltagit i LKAB:s och Kiruna kommuns konstprojekt under det gemensamma temat framtid.

Det kallas plankprojektet eftersom barnen målat upp framtidsvisionerna på just ett plank.

Den 8 juni var det vernissage för konstverken där eleverna visade upp sina framtidsvisioner för föräldrar och representanter från skolan, LKAB

och Kiruna kommun. Många härliga och intressanta framtids tankar rymdes i verken och det fanns även plats för att fylla på med fler vilket några av barnen gjorde. ■

Beslut taget om ny skola

Grundskoleprocessen har pågått i cirka ett år. Nu finns även ett politiskt beslut om att en grundskola, förskoleklass till årskurs nio, för 500 elever ska byggas i den nya stadskärnan.

– Min ambition har varit att kommunicera processen med så många parter som möjligt. Skola berör nästan alla i samhället, säger projektledaren Riitta Kotavuopio Olsson.

Text: Riitta Kotavuopio Olsson | Foto: Signelements, Ulrika Isaksson

Beslutet föregicks av fyra workshops

med nämndens politiker, med rektorer och många möten där frågan om ny skola diskuterades. Processen har inte bara handlat om ett beslut om typen av skola och dess omfattning, utan även vilken verksamhetsidé skolan ska arbeta efter och hur samverkan ska ske med näraliggande verksamheter. Verksamhetsidén ska ligga till grund för hur skollokaler ska utformas. Arbetet med verksamhetsidén skedde i form av två workshops med kommunens alla pedagoger. Kommunens elevråd engagerades, samt fritidspedagognätverket. Vårdnadshavarnas synpunkter kom med via en enkätundersökning i februari-mars.

– Det gjordes även ett omfattande utredningsarbete kring de befintliga lokalernas skick och bedömning av drift och underhållskostnader av Kirunabostädens utredare. Jag fokuserade mer på de pedagogiska aspekterna kopplade till lokalmässiga utvecklingsbehov i de befintliga skolorna, säger Riitta Kotavuopio Olsson.

Hon har också gjort en omfattande utredning om skolstrukturen. Den resulterade i tolv olika alternativ med konsekvensbeskrivningar. Under processens gång visade det sig att det inte är aktuellt i dagens läge att ändra på skolstrukturen, men arbetet sparas i sin helhet för kommande utredningar.

– Även de mindre realistiska alternativen har sparats i en rapport för att se vilka konsekvenser olika ändringar i skolstrukturen kan ha. Jag hoppas att underlaget blir till hjälp för framtida utredningar.

Under processens gång har Riitta Kotavuopio Olsson haft nära dialog med gymnasieskolans processledare.

– Vi har tillsammans träffat olika möjliga samarbetsparter och utrett vilka samordningsmöjligheter som finns. Vi har sett ett antal möjligheter och under processens gång har hela tiden nya möjligheter kommit upp. Den största och kanske samhällsekonomiskt viktigaste samordningsvinsten görs genom att bygga ett gemensamt skolkök för grund- och gymnasieskolan.

Köket blir ett nav som binder ihop skolorna.

Enligt den nya tidplanen beräknas Kirunas nya grundskola vara klar för inflyttning 2024.

Detta i sin tur bestämmer placeringen av byggnaderna. Utredningen har också visat att samordningsmöjligheterna ökar om det går att förflytta sig smidigt inomhus mellan skolorna.

– Då tänker vi bland annat på lokalvården. En annan samordningsmöjlighet är lärartjänster. Om gymnasieskolan till exempel inte kan erbjuda en heltid så kan man kanske tillsammans med grundskolans högstadium göra det. Möjligheterna är många och hindren finns för att undanröjas.

Under processens gång blev det tydligt att det i dagsläget inte finns kvantitativa motiv att bygga en ny skola, men utredningen visar också att de kvalitativa incitamenten talar desto tydligare för det behovet. Eleventalet är cirka 20 elever fler höstterminen 2021 än höstterminen 2017, vilket innebär att eleverna ryms i de skolor som finns. Det finns en osäkerhet kring antalet nyanlända, men om de är 100 elever, sammanlagt

Riitta Kotavuopio Olsson, projektledare, är nu klar med behovsanalysen.

120 elever mer, så ryms de i de befintliga skollokaler. Sannolikt kan inte närhetsprincipen tillgodoses.

Kommunen har en vision om fler invånare och utifrån den politiska visionen behövs en skola för 500 elever.

– Dessutom är Jukkasjärviskolan alldeles för liten i förhållande till elevantalet och därför föreslår jag en utredning om förutsättningar för en f-6 skola för 150 elever i Jukkasjärvi. Detta beslutade nämnden om. Nämnden beslutade också att den nuvarande skolstrukturen gäller och att ett projekt för att inventera behovet att modernisera nuvarande skolbyggnader startas, säger Riitta Kotavuopio Olsson.

Processen har resulterat i en rapport

med de delar som presenterats ovan. Under maj månad förändrades förutsättningarna för byggprojektet, vilket inneburit att tidplanen för den nya grundskolan förskjutits med två år, så inflyttning till den nya skolan beräknas ske 31 juli 2024. Därför har kommunledningen beslutat att grundskoleprocessen ska vara vilande i två år. Processen fortsätter med start av förstudie 2019. ■

2.

1.

4.

6.

3.

5.

Nya stadskärnan från ovan

Foto: Tomas Utsi

Här har du Kirunas nya stadskärna ut från ovan. På bilden kan du se hur kvarteren formar sig runt nya stadshuset och stadshustorget.

Följande är utmärkt på bilden:

1. Kristallen, nya stadshuset.
2. Dagvattenparken
3. Kvarter fem, där nya kulturhuset börjar byggas under nästa år.
4. Skjutbanelområdet där Kirunabostäder börjar bygga nya lägenheter nästa år.
5. Torggatan
6. Placering för Länsmansbostaden

Stadsomvandlingen sommaren och hösten 2017

- Saneringsarbetet av Linbanevägen och mot TGA-området fortsätter under hösten.
- Arbetet med huvudledningen mellan skjutbanelområdet och nya stadskärnan har pågått under sommaren och fortsätter under hösten.
- Malmvägen kommer att höjas till framtida marknivå. Under tiden arbetet pågår stängs Malmvägen av och trafiken kommer att ledas om via industriområdet. Arbetet förväntas pågå fram till årsskiftet.
- Dagvattenparken börjar ta form och under sommaren har frön och växter plockats för att drivas fram i växthus under vintern. Nästa sommar ska växterna planteras i och intill dagvattenparken.
- Infrastruktur byggs tillsammans med LKAB fram till platsen dit Länsmansbostaden kommer att flyttas under senhösten. ■

Den 4 juli skrev Sari Ekblom, regionschef, Peab och Kristina Zakrisson, kommunalråd, Kiruna kommun under avtalet om byggnation av ett kulturcentrum i den nya stadskärnan. Byggnaden är den första, som Kiruna kommun bygger i själva stadskärnan.

“Det blir ett underbart hus”

I juni tog kommunstyrelsen beslut om ett nytt kulturhus/ Folkets hus i Kiruna. Den nya byggnaden kommer att ha verksamheterna i fokus och hamnar mitt bland hotell, stadshus, skola och butiker.

Text: Ulrika Isaksson | Illustration: Tirsén & Aili Arkitekter

Det är många verksamheter som ska inrymmas i det nya kulturcentrumet. Ungdomens hus, stadsbibliotek, konsthall, fyra biosalonger, café och konferensrum.

– Det blir en smältdegel för en mängd olika typer av gästspel och uppvisningar. Föreningar, professionella, amatörer, kommersiella och ideella får möjlighet att berika huset. Det här blir en viktig del i destinationsbyggnandet, Kiruna som attraktiv stad och utveckling av besöksnäringen, säger Mats Dahlberg, ordförande i styrgruppen för nytt kulturhus/Folkets hus.

Biblioteksverksamheten, som under de senaste åren utvecklats med fler författarbesök och olika arrangemang genom samverkan med föreningar och andra aktörer, kommer att ligga i bottenvåningen med glasad fasad mot Torggatan.

– Nu får vi möjligheten att ytterligare utveckla verksamheten. Eftersom lokalerna är på ett plan och har ett fantastiskt skyltläge ut mot Torggatan så kommer det att stärka bibliotekets verksamhet ytterligare. Inte minst för barn och ungdomar där placering av just den avdelningen kommer att lyfta målgruppen än mer. Vi är otroligt nöjda över de förutsättningar som biblioteket får i den nya byggnaden, säger bibliotekschefen Carina Salomonsson.

Även Ungdomens hus får en central och framträdande plats i byggnaden och hamnar i närheten av den nya grund- och gymnasieskolan.

– Vi tycker att det här är mycket positivt. Vår fokusgrupp med ungdomar har varit med under hela processen för ny mötesplats och är jättenöjda över att det blev denna byggnad. Vi är också glada över att just de här andra verksamheterna finns i övriga huset. Vi samarbetar ju redan och nu blir det ännu enklare. Det blir ett underbart hus, säger ungdomskonsultent Annelie Taavola.

Byggnaden har formen av en rektangel.

Fasaden kommer att ha en panel av träspån, som påminner om den som finns på kyrkan och gamla brandstationen. Tanken är att panelen ska vara falusvart och rama in partier i trä och glas. Mot Torggatan har byggnaden stora glaspartier. Besökarna ska mötas av en brasa när de kommer in i foajén.

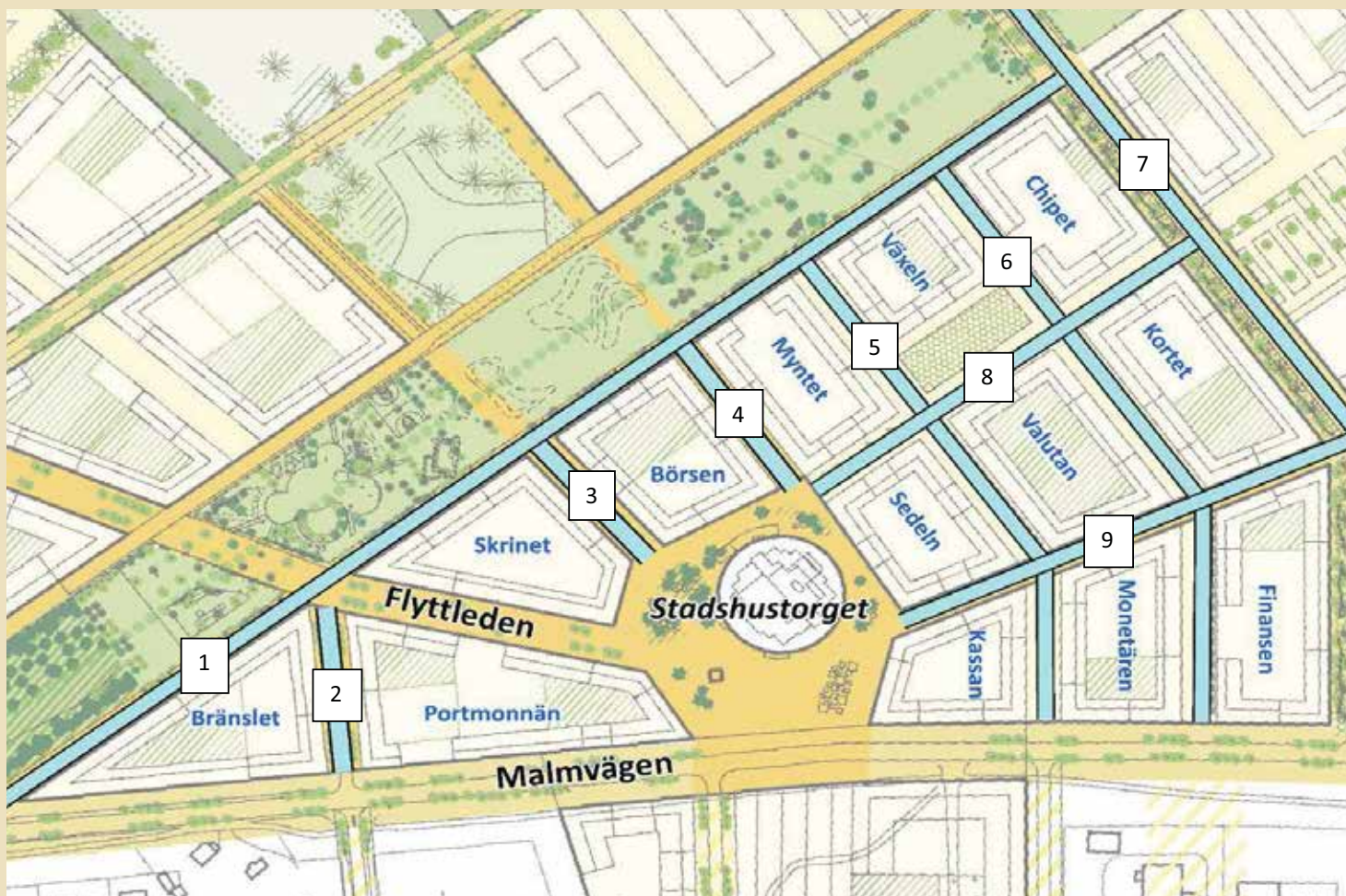
– Det blir en tillgänglig byggnad och en plats där alla ska känna sig välkomna, säger Mats Dahlberg.

Arkitekten är luleåbaserade Tirsén & Aili Arkitekter. Företaget har ritat många byggnader i Luleå, som Kulturens hus och Norrbottens-teatern. Men även Nikkaluokta turiststation står på meritlistan. ■

Bild till vänster: Nya kulturhuset ligger centralt placerad vid stadshustorget i Kirunas nya stadskärna. Husets bruttoarea är 10 386 kvadratmeter och bruksarea är 9620 kvadratmeter. **Bilderna till höger** visar foajé och kongressal med golv och väggar i en ljus, naturfärgad skala och med stora fönster mot foajén och Torggatan.

Svarta Björn får en egen gata

Två konstnärer, en arkitekt, en "kulturbyråkrat" och så förstås Svarta Björn ger namn till några av gatorna i den nya stadskärnan. Här berättar vi mer om dem vars minnen äras med gator.

Text: Ulrika Isaksson

Den första som fått en gata uppkallad efter sig dog redan som 23-åring, men minnet av henne lever definitivt kvar. Svarta Björn är den norska kokerskan som jobbade vid bygget av Malmbanan mellan Kiruna och Narvik. Nu har hon alltså fått ge namn till en tvärgata mellan Flyttleden och Malmvägen.

Elin Andersson (1926-2003) var journalist, författare, konstlärare och enligt sina egna ord "kulturbyråkrat". Hon föddes i Kiruna och tog studentexamen i vuxen ålder, läste vidare på universitet och tog en magistrexamen, vilket var mycket ovanligt på 1950-talet. Hon arbetade sedan som journalist och därefter i gruvföretaget

Lördagskväll utanför Rallarebaracken 52:an. Svarta Björn står i dörröppningen.

Foto: Borg Mesch

TGA som disponentssekreterare och informatör. 1965 blev hon Kiruna stads första kultursekreterare och arbetade med det till sin pensionering 1986. Elin Andersson var mycket kulturintresserad. Genom utlåning av kommunens konstnärslägenheter och sitt arbete med bland annat konstutställningar kom hon i kontakt med hundratals svenska och utländska konstnärer. Hon skrev även några böcker, bland annat "Vem är vem bakom gatunamnen i Kiruna".

Ralph Erskine (1914-2005) får också en egen gata. Han är arkitekten som bidragit till Kirunas nuvarande skyline kvarteret Ort drivaren - ett arkitektoniskt känt kvarter i centrala staden. >>

DE NYA GATUNAMNEN

Namnförslagen har kommit in från allmänheten via e-post, telefon och genom insamling under Kirunafestivalen.

Namnberedningsgruppen, som tagit emot och berett alla förslag, har också kommit med egna idéer. Nu har även politikerna sagt sitt. I början av september tog de beslut om vad nio av gatorna i stadskärnan ska heta.

1. Linbanevägen
2. Svarta Björns gata
3. Elin Anderssons gata
4. Ralph Erskines gata
5. Aili Kangas gata
6. Alvar Janssons gata
7. Midnattssolsvägen
8. Kulturvägen
9. Torggatan

>> **Aili Kangas** (1924-2000) Kirunakonstnär, som målade främst stilleben och gärna i akvarell. Hon ställde ut i Stockholm bland annat på Lilla Paviljongen, Hos Petra och på Galleri Max samt på Norrbottens Museum i Luleå och i Kiruna stadshus. Aili Kangas finns representerad bland annat på Moderna Museet, Gustaf VI Adolfs samlingar och i Kiruna kommuns konstsamling. Hon har också som enda kvinnliga konstnär från Kiruna erhållit Kirunastipendiet 1973. Efter sina konststudier i Stockholm bodde Aili Kangas resten av sitt liv i Kiruna.

Även **Alvar Jansson** (1922-1991) är en Kirunafödd konstnär. Han skildrade människor, djur och natur realistiskt i dämpade färger. Alvar Jansson lät sig inte styras av trender och tidsanda. Hans måleri kan kallas realistiskt, ett klassiskt måleri med inspiration och idéer från de stora mästarna Tizian, El Greco, Chardin, Francisco de Goya eller Munch. Alvar Jansson finns representerad på flera museer runt om i Sverige. Han har också, som första konstnär född i Kiruna, erhållit Kirunastipendiet 1967. Åren 1978-84 var han professor i måleri vid Konsthögskolan i Stockholm. ■

Nu flyttas Carl Augusts hus

I oktober är det dags för nästa byggnad att få en ny adress. Den här gången är det Länsmansbostaden som flyttas. Det är också den första gamla byggnaden som flyttas till den nya stadskärnan.

Länsmansbostaden uppfördes som bostad åt samhällets första riktiga polisman, Carl August Olsson med familj. Olsson fick titeln extra länsman och i lönen ingick fri bostad, men när han anlände i januari 1900 fick han under några år bo på olika ställen. Länsmannen kom att tillsammans med läkare och överlärare tillhöra samhällets översta skikt och umgicks med bolagets högre tjänstemän och skulle därför bo ständsmässigt. Därför uppfördes en egen bostad.

Länsmansbostaden började byggas 1906 efter ritningar av Gustaf Wickman. Huset är i ett och ett halvt plan och av trä. Det har en tydlig bottenvåning och en övre våning under brant mansardtak med "risaliter" och kupor. Taket har en svängd nedre del och en litet språng i takvecket. Tidigare var huset målat i en mörk färg, troligen rött, och hade spröjsade fönster. I dag är det gult och har fönster med mittpost och horisontell ruta överst på bottenvåningen. Byggnaden påminner exteriört om Bläckhornen men är något längre och har takkupor med annorlunda utseende.

Länsmansbostaden kan ses som en solitär som själv kan bära upp en ny miljö efter flytt. För att bevara byggnadens miljömässiga värden placeras den i en parkmiljö med befintliga träd, där det även är möjligt att återskapa den ursprungliga infarten och placera byggnaden i samma

Foto: Borg Mesch

Illustration: White arkitekter

För att bevara Länsmansbostaden miljömässiga värden placeras den i en parkmiljö.

väderstreck som nu. Valet av placering har också utgått ifrån att nuvarande funktion som bostad kan bibehållas, samt att bostaden till en början inte kommer att stå helt ensam i och med närheten till studentbostäderna. Den nya placeringen blir i ett kvarter norr om begravningsplatsen i närheten av huvudstråket Flyttleden. Flytten är i skrivande stund planerad till oktober. ■

De två husen kommer att ha fyra respektive fem våningar.

TVÅ HUSKROPPAR I SAMMA MODELL ...

... byggs på kvarteret vid gamla skjutbanan. De två husen kommer att ha fyra respektive fem våningar. Det blir 68 lägenheter fördelade på 18 ettor, 14 tvåor, 18 treor och 18 fyror.

Antal lägenheter: 68

Byggstart: Hösten 2018

Projektkostnad: 120-130 miljoner

Beräknad inflyttning: Hösten 2020

Entreprenör: Lindbäcks bygg AB

Fjärde gången gillt och 40 miljoner sparade

I maj föll äntligen pusselbitarna på plats och Kirunabostäder kunde påbörja arbetet med de nya bostäderna på området vid gamla skjutbanan efter ett långt och krävande arbete med upphandlingen.

– Det känns riktigt bra och väldigt roligt att få börja bygga.

Fjärde gången gillt, säger Kirunabostäders VD Annelie Vinsa.

Text: Emma Wodén | Illustration: Lindbäcks bygg AB | Foto: Wec360

Sedan 2015 har Kirunabostäder planerat för att bygga bostäder på det tidigare skjutbanelområdet intill Kurravaaravägen. Efter tre misslyckade anbudsomgångar kunde till slut ett fjärde alternativ presenteras vilket gjorde det möjligt för styrelsen att fatta beslut om att påbörja projektet på gamla skjutbanan. Det som gjorde det möjligt att äntligen sätta igång var ett färdigupphandlat avtal med typhus, som Sveriges kommuner och landsting gemensamt upphandlat. Det här alternativet gjorde att Kirunabostäder fick ned kvadratmeterpriset från cirka 39 000 kronor till 29 000 kronor, vilket innebär ungefär 3 000 kronor lägre hyra i månaden för en normalstor trea. Kostnaderna har varit en viktig del av upphandlingen.

– Vi måste bygga till rimliga priser så att vi får en acceptabel hyresnivå på bostäderna, säger Annelie Vinsa, VD på Kirunabostäder.

Området vid gamla skjutbanan kommer att ha tio minuters gångavstånd in till nya stadskärnan.

– Närheten till centrum är en viktig del i vår

Här bygger Kirunabostäder. I kvarteret i mitten på bilden kommer de två hyreshusen stå.

planering, då vi i dag har många bostäder i centrala Kiruna som ska ersättas i och med stadsomvandlingen, säger Annelie Vinsa.

Bostadsområdets närhet till centrum kombineras med en naturnära omgivning. Kommunens

ambition är att bostadskvarteren i nya Kiruna ska ha ett maxavstånd på två kvarter ut till naturen och du ska enkelt kunna ta dig ut i spåret med skidor eller skoter.

Det blir totalt 68 nya lägenheter bestående av ettor till fyror. Lägenheterna kommer att ha öppen planlösning med ytor på mellan 34-83 kvadratmeter. Samtliga lägenheter kommer att ha balkong och vara förberedda för tvättmaskin och torktumlare.

Hyresgästerna kommer även

att ha tillgång till en centralt placerad tvättstuga. Det blir gott om parkeringsplatser i bostadsområdet,

totalt 83 bilplatser. Starten för byggnationen är planerad till hösten 2018 och inflyttning beräknas ske senast hösten 2020. ■

Bioolja för en hållbar framtid

Nu pågår arbetet med att bygga två nya biooljepannor intill Nikkaluoktarondellen. Pannorna utgör den största delen i ett projekt där även en oljepanna i Luossavaara, en mobil oljepanna och en ny pelletspanna på värmeverket ingår. Syftet är att trygga fjärrvärmeleveranserna vid kraftig kyla samt att producera en grön och hållbar energi.

Text: Mattias Forsberg och Stina Johansson | Foto: Ulrika Isaksson

Vi har alla ett ansvar att minska klimatavtrycket och reducera utsläppen av växthusgaser. Den politiska visionen är ett klimatneutralt Sverige år 2050. Stråvan är att fasa ut och ersätta fossila bränslen med hållbara biobränslen.

Tekniska Verken har som miljömål att år 2025 vara klimatneutrala vilket innebär att all värme som levereras till fjärrvärmekunderna ska produceras på ett miljövänligt sätt. Vid kall väderlek är effektuttaget från avfallspannan på värmeverket i Kiruna stort. Tidigare har traditionell brännolja och en elpanna använts för att maximera effekten vid dessa tillfällen.

– Det är ett välkommet tillskott för att säkerställa värmeproduktionen ut till kunderna. Dessutom är det miljövänligt, säger David Ögren, enhetschef för fjärrvärmeproduktion på Tekniska Verken.

Nu kommer dessa bränslen fhas ut och i stället kommer en certifierat hållbar bioolja och pellets att användas.

– Med de nya investeringarna får vi säkrare

BIOOLJA

Bioolja är förnybar olja som framställs ur råvaror från växtriket med ursprung från bland annat solros, raps, soja, barr och lövträd. Bioolja framställs ur rest- och biprodukter från bland annat livsmedelsindustrin och biodieseltillverkning.

energileveranser till Kirunaborna och en bättre miljö. Dessutom blir produktionskostnaden lägre eftersom biooljan både är mer miljövänlig

men även billigare, säger Mats Eriksson, huvudprojektledare Tekniska Verken.

I samband med att nya Kiruna växer fram anläggs nya fjärrvärmeledningar som ska förse stadskärnan med fjärrvärme. Den nya anläggningen kommer att fungera tillsammans med det framtida energisystemet, i samarbete med LKAB.

– Det här är första steget mot Kirunas nya energisystem, säger Mats Eriksson.

Biooljepannan byggs under hösten

och tas i drift till vintern. Då kommer tester att genomföras för att studera prestandan i kall väderlek. Pannanläggningen är modern och kommer i det närmaste att vara underhållsfri. Liknande anläggningar finns i Haparanda och Boden samt att en likadan byggs i Luleå.

Totalt investerar Tekniska Verken 35 miljoner kronor för att bidra till en hållbar framtid och för att ge Kirunaborna en ännu tryggare fjärrvärme. ■

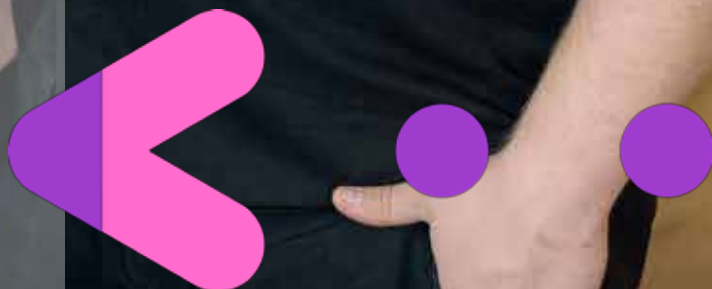

Biooljepannorna byggs nu i höst och tas i drift till vintern.

Johan Lans och Johans Stålnackes innovativa idé att odla grödor i näringslösning kommer att stöttas av forskare från Luleå Tekniska Universitet och RISE. De deltar nu i ett samarbetsprojekt som ägs av Kiruna kommun.

SAMARBETA MED OSS PÅ KIRUNA SUSTAINABILITY CENTER

Har du, ditt företag eller förening en innovativ och hållbar idé som behöver utvecklas och testas? Kontakta oss på Kiruna Sustainability Center och berätta mer om din idé. För goda idéer erbjuder vi test och utveckling i samarbete med RISE och LTU. Finansiellt stöd ingår inte. **Läs mer på vår webbplats www.kiruna.se/ksc**

KIRUNA SUSTAINABILITY CENTER

Kiruna kommun har fått finansiering för att utveckla och testa innovativa arbetssätt, lösningar, tjänster och produkter i Kiruna. Huvudfinansiärer är Vinnova och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Samarbetsparter är Tekniska Verken, Luleå Tekniska Universitet och RISE. Även kommuninvånare och näringsliv är med i samarbetet. Läs mer om projekten på vår webbplats www.kiruna.se/ksc

Smarta lösningar i en stad som omvandlas

Genom att använda nya och innovativa lösningar ska det bli enklare för Kirunas invånare att leva ett bra och hållbart liv. För ett år sedan startades ett samarbete mellan Kiruna kommun, Tekniska Verken, forskare från Luleå Tekniska Universitet och RISE för att hitta de smartaste lösningarna för vår stad i utveckling. Näringsliv, organisationer och kommuninvånare som har innovativa idéer deltar också. Här är tre exempel på aktiviteter som påbörjats.

Text: Åsa Haapasaari | Foto: Mattias Forsberg, LTU och Tekniska Verken

AVFALL SOM EN FRAMTIDA RESURS

I framtiden ska Kiruna kommun ha ett nytt och modernt avfallssystem. Det ska bli lättare för oss invånare att sortera rätt. Sortering av matavfall ska också bli verklighet, vilket har efterfrågats av många privatpersoner.

Som första steg undersöker Tekniska Verken tillsammans med

forskningsinstitutet RISE hur organiskt material som slam och matavfall kan hanteras. Det kan till exempel rötas eller torrkonserveras. I Kiruna kommun som har relativt få invånare kan det även vara ett alternativ att transportera det till annan ort för vidareförädling.

– Avfall ses allt mer som en resurs som ska

Maria Lundin, miljöchef på Tekniska Verken.

återvinnas och förädlas i stället för att göra sig av med det. Om möjligt ska allt material vi producerar i Kiruna ingå i ett gemensamt kretslopp där det cirkuleras och återvinns. Vårt framtida avfallssystem måste kunna anpassas för framtida behov och krav. Dessutom ska det vara en lösning som fungerar i Kirunas arktiska klimat, säger Maria Lundin, miljöchef på Tekniska Verken.

Innan ett nytt avfallssystem kan sjösättas kvarstår en hel del kartläggning och förarbete. I slutändan är det kommunfullmäktige som avgör vilket system som införs.

ODLING I KIRUNA

Kiruna ligger ovanför odlingsgränsen

i ett arktiskt klimat. Det hindrar inte Johan Stålnacke och Johan Lans, ägare av restaurang Spis, att planera för odling av fler grödor än den shiitakesvamp de redan odlar i gamla gruvgångar. Forskare på RISE och LTU ska i samarbete med Spis undersöka hur odling av grödor kan börja i

liten omfattning under jord för att skalas upp till växthus ovan jord.

– I gruvan är det en konstant temperatur. Under sommaren har Spis bland annat testat att odla basilika och grönsallad i näringslösning och med LED-lampor som belysning, helt utan jord. På sikt är det kanske möjligt att använda spillvärme i växthus ovan jord. För oss är det intressant att få tillgång till den kompetens som forskarna har, säger Johan Stålnacke.

I dag transporteras majoriteten av frukt och grönt till Kiruna från andra platser i Sverige och världen. Om innovationen med odling i näringslösning kan växa i omfattning kan det vara början till att minska långa transporter till och från Kiruna. För företagen Johan Stålnacke och Johan Lans är det en av drivkrafterna för deras verksamhet. Slår försöken riktigt väl ut kan den djärve kanske se ett Kiruna som är självförsörjande på utvalda grödor framför sig.

Fortsättning nästa sida >>

forts från föregående sida >>

EN INKLUDERANDE STAD

Både nuvarande och framtida invånare i Kiruna kommun ska ha möjlighet att leva ett liv som möter våra behov. Trygghet, tillgänglighet till service och byggmiljöer är några frågor som är viktiga för att skapa en socialt hållbar stad. Ordet hållbarhet inbegriper alltså mer än ekologisk hållbarhet. Ett sätt att nå dit är att använda normkritik och normkreativ innovation som arbetsätt.

– Människor ska inte känna sig exkluderade i ett samhälle. Normkritik och normkreativitet är en rättvisefråga. Det skapar ett samhälle där alla känner sig välkomna, hörda och sedda, säger Åsa Wikberg Nilsson, forskare på Luleå Tekniska Universitet.

Åsa Wikberg Nilsson har bland annat undersökt akutmottagningen

Foto: Tomas Bergman

Åsa Wikberg Nilsson, forskare, Luleå Tekniska Universitet

på Karolinska institutet ur ett normkritiskt perspektiv. Där gick det tidigare snabbare för män än kvinnor att röra sig framåt i akutmottagandet.

– Vi såg över vad som gjordes vid mottagandet och hur patienter blev bemötta. Karolinska införde sedan ett informationssystem, gemensamt för alla patienter, för att alla skulle känna sig mottagna på ett bättre sätt än tidigare. Nu ska vi lära oss mer om Kiruna för att få kännedom om vilka behov som finns här, äger Åsa Wikberg Nilsson.

Med stöd av Åsa Wikberg Nilsson och hennes kollega Marcus Jahnke, forskare på RISE, ska Kiruna kommun öka kunskapen om hur normkritiskt tänkande och normkreativ innovation skapar en stad där alla känner sig trygga och välkomna. Under hösten kommer ett fyrtiotal medarbetare från Kiruna kommunkoncern att få en första inblick i hur verktygen kan användas praktiskt. ■

Läs mer om projekten på vår webbplats www.kiruna.se/ksc

Åsa Wikberg Nilsson, forskare vid LTU, har bland annat undersökt akutmottagningen på Karolinska institutet ur ett normkritiskt perspektiv. Där gick det tidigare snabbare för män än kvinnor att röra sig framåt i akutmottagandet. "Människor ska inte känna sig exkluderade i ett samhälle. Normkritik och normkreativitet är en rättvisefråga."

Överför nämnd

Det är ÖFN som handlägger alla ärenden som har att göra med gode män och förvaltares stöd till personer som behöver sådana. Expeditionen består för närvarande av sex personer som jobbar hel- eller deltid med dels ärenden direkt kopplade mot huvudmän, gode män och förvaltare, dels med administration och nämndsärenden.

I dag företräder ungefär 100 gode män och förvaltare 275 huvudmän i Kiruna kommun. Det är de som är i regelbunden kontakt med huvudmännen och tar tillvara deras intressen. Skillnaden mellan god man och förvaltare består i att de beslut som en god man fattar görs i samråd med huvudmannen i de fall så kan ske medan förvaltarens beslut inte behöver godkännas av huvudmannen.

För sitt arbete får de gode männen en årlig beskattningsbar ersättning på dryga

Överförmyndarnämnden - en liten expedition som gör stor skillnad

Överförmyndarnämnden (ÖFN) är en liten nämnd som består av tre ledamöter och tre ersättare. Sin ringa storlek till trots bedriver den och dess expedition en mycket viktig verksamhet till stöd för de svagaste i samhället.

Text: Anders Karlsson | Foto: Ulrika Isaksson

VILL DU GÖRA EN INSATS FÖR DINA MEDMÄNNISKOR?

Kontakta Överförmyndarnämndens expedition för att få mer info om hur du blir god man eller förvaltare. Vi kan också hjälpa dem som anser att de eller någon annan har behov av god man eller förvaltare att lämna in en ansökan om detta.

Varför inte bli god man eller förvaltare?

Gå in på adressen nedan och besvara två frågor om godmans- och förvaltarskap. Genom att svara på frågorna hjälper du oss att bli bättre. Du hittar frågorna på: www.kiruna.se/enkat-godmannaskap

Roger Norman, Margareta Lejon, Anders Karlsson, förvaltningschef, Anna Holmberg och Ville Saari jobbar vid Överförmyndarnämnden.

9000 kronor. För att bli god man eller förvaltare anmäler man sig till ÖFN: s expedition där det utreds om det föreligger några hinder för att man ska kunna ta på sig uppdraget.

Om man anser att man har behov av en god man eller förvaltare ansöker man om detta hos ÖFN: s expedition där ärendet prövas och sänds till tingsrätten för beslut. Skäl för att få en god man är att man på grund av hög ålder, funktionsnedsättning eller sjukdom har ett hjälpbehov som inte kan tillgodoses av någon annan. Man har själv eller via närstående möjlighet att tycka till om den som ska bli god man. Vid de fall en god man inte är tillräcklig kan en förvaltare utses. Överförmyndarnämnden ansvarar för kontroll av det arbete som utförs av de gode männen och förvaltarna. Den gode mannen ska:

- bevaka rätt- i samråd med huvudmannen teckna avtal, överklaga beslut, söka bidrag och insatser, företräda vid arv eller arvskitte.

- förvalta egendom- betala räkningar och göra en budget för huvudmannen, placera eventuella överskjutande medel.
- sörja för person- att huvudmannen har en god omvårdnad och en meningsfull tillvaro.

En god man/förvaltare kan utses att företräda i alla tre delar eller delar av uppdraget. Den gode mannen ska inte:

- företräda huvudmannen i frågor som berör hälso- och sjukvård.
- utföra praktiska åtgärder som städning, handläggning, skjutsning eller snöskottning.

Att göra detta är inte förbjudet men ingår inte i uppdraget från ÖFN. Huvudmannens anhöriga kan självfallet hjälpa huvudmannen med vardagliga ting även om det finns en förordnad god man eller förvaltare.

Anhöriga kan anmäla att behov av god man finns eller om byte av god man.

Den gode mannen har ingen skyldighet

att lämna ut uppgifter om uppdraget till huvudmannens anhöriga men det finns inte heller något förbud för att göra så. Där anhöriga har synpunkter och önskemål ska den gode mannen beakta dessa men är inte skyldig att följa önskemålen utan ska agera utifrån vad som är bäst för huvudmannen. Det är möjligt för anhöriga att vara gode män eller förvaltare för sina närstående.

I Kiruna finns en godmansförening som nås via: www.rfs.se/om_rfs/lokalforeningar/norrboten/

Här hittar du mer information:

www.rfs.se

och på överförmyndarnämndens hemsida:

www.kiruna.se/overformyndarnamnden

Där hittar du dessutom mer information om uppdraget och kontaktuppgifter till expeditionen.

Välkommen att bli god man eller förvaltare. ■

Leif Larsson, som håller i demontage- och montageprojektet av klocktornet, visar rostangreppen på tornet.

Renoveringen av klocktornet – ett tungt jobb

Det är säkerligen ingen som missat att stadshusets klocktorn tagits ned. Nu finns de tunga delarna på en verkstad i Kiruna. Här tas de isär, för att blåstras och målas.

Kiruna Information har varit på plats för att se hur arbetet går till. Text och foto: Ulrika Isaksson

Det bullrar på Nybergs mekaniska verkstad när Jim Eriksson, Mats Löfbom och Elias Esberg tar loss de enorma skruvarna i klocktornet. De håller på att demontera stålramen. Allt ska plockas isär och blåstras, vilket innebär att partiklar blåses mot ytan som då renas. Efter det målas delarna om.

– Vi är mycket försiktiga i arbetet. Det är gjutet stål och gammalt. Men det kommer att bli som nytt, säger Leif Larsson, som håller i demontage- och montageprojektet.

Klocktornet flyttades under sommaren på uppdrag av LKAB. Det monterades ned i sex delar och fraktades till verkstaden. Innan demonteringen genomfördes omfattande kontroller av kon-

struktionen. Det visade sig att vissa delar av tornet var i ett sämre tillstånd än förväntat. Enligt Leif Larsson var konstverken i stål illa åtgångna.

– Ja, det var de som var dåliga. De ska också blåstras och svetsas så att de håller ihop. Men tornets 23 klockor var i perfekt skick. Skruvarna som håller ihop ramverket behöver renoveras och det gör vi i möjligaste mån, men det blir nog till att komplettera en del skruv.

Urverken som sitter på alla fyra sidor av tornet renoveras inte på plats i Kiruna. Detta gör Westerstrands Urfabrik i Töreboda, som även satte upp urverk och klockor när klocktornet byggdes.

Uren har hittills styrts av en drivenhet. Detta

kommer att ändras, så att varje ur får en drivenhet. Det behövs även nya visare. Och så ska styrningen till hammaren fixas till, så att klockorna ska kunna spela som tidigare.

Tanken är att klocktornet ska stå på sin framtida plats i november i år.

– Det är ett speciellt jobb. Det här tornet är ju en del av Kiruna skulle jag vilja säga. Jag saknar siluetten på stadshuset, men med den nya placeringen kommer man att se den tidigare när man kör in i stan, säger Leif Larsson. ■

Elias Esberg och Jim Eriksson jobbar med att ta loss de stora skruvarna.

Klockornets förflyttades i delar till Nybergs Mekaniska under sommaren. "Det har varit många som kommit för att titta på dem", berättar Leif Larsson.

Elias Esberg och Jim Eriksson framför en av de mycket tunga delarna av klockornet.

HÄR PLACERAS LOCKTORNET!

- Tornet står cirka 25 meter från Stads-
huset. Fundamentet är sju meter ovan
mark och 5,5 meter under marknivå.
Det är sex meter brett.
- Med klockornets 26 meter kommer
torn och fundament att bli lika högt
som stadshuset.
- Betongfundamentet kläs i perforerad
tombakplåt i form av kassetter med
skålformade fördjupningar.
- Fundamentet kommer också att
fungera som avlufts- samt friskluftsin-
tag för luftbehandlingsaggregaten
i stadshuset.

Datumparkering möjliggör bland annat för snöröjningen att komma fram. Foto: Signelements

DATUMPARKERINGSREGELN

Datumparkeringsregeln finns för att möjliggöra snöröjning samt sand- och lövsopning. Regeln används mest i mindre städer. I storstäderna behövs alla platser för de boende, så man skyltar med P-förbud en särskild tid en viss veckodag på dagtid, olika för olika områden.

Trafikskylt för datumparkering.

Snart gäller datumparkering igen

Svårt att veta vad datumparkering egentligen innebär? Här kommer trafikingenjörens tips på hur du ska tänka. Text: Magdalena Wäppling

Under perioden 1 oktober till 30 juni gäller datumparkering på alla kommunala gator i Kiruna tätort och Tuolluvaara. Skyltning finns vid norra och södra infarten till Kiruna tätort. Inom centrum trekanten, det område som avgränsas av Gruvvägen – Hjalmar Lundbohmsvägen och Adolf Hedinsvägen, gäller datumparkering på de parkeringsplatser som är skyltade med datumparkerings skylt och tidsangivelse.

Under den aktuella perioden gäller datumparkering varje dygn mellan klockan 00.00-08.00. Detta innebär att från midnatt klockan 00.00 till klockan 08:00 på morgonen är det förbjudet att parkera på den sida av gatan som har udda adressnummer under udda datum och på jämn sida under jämnt datum.

Tips: Om Du parkerar före midnatt, ställ bilen på samma sida som aktuellt datum. Det vill säga är det den 13 september när du parkerar bilen så ställer du bilen på den sida av gatan som har udda adressnummer så hamnar bilen rätt mellan midnatt och klockan 08:00.

Om du parkerar på dagtid spelar det ingen roll vilken sida av gatan du står på, så länge det är tillåtet att parkera där.

Kom ihåg: Vid vissa månadsskiften kan det vara udda datum två dagar i rad!

Glöm inte att kontrollera så att det inte är parkeringsförbud på den sida av gatan där du parkerar bilen. Om så är fallet kan du bara parkera på gatan varannan natt. ■

OBS!

Datumparkering gäller i Kiruna kommun mellan 1 oktober till 30 juni.

Respektera parkeringsförbud och datumparkering.

Felparkerade fordon kommer att bötfällas.

Vanliga frågor och påståenden gällande felparkeringar

”Jag har fått en p-bot utanför min villa. Jag har stått på rätt sida enligt datumparkering på grasmattan utanför min häck.”

I detta fall har du stått på det som är kommunal allmänplats terräng. Det är denna yta som kommunen ofta använder till snöupplag och så vidare. Enligt trafikförordningen 3 kap 48§ får inte fordon stannas eller parkeras inom tätbebyggt område på allmänplats som är terräng. Kommunfullmäktige i Kiruna kommun har beslutat att denna typ av överträdelse ska bötfällas med en kostnad om 500 kronor och detta utan kontrolltid, det som även kallas skrivtid.

Definitioner: Tätbebyggt område – Ett visst område som enligt en lokal trafikföreskrift ska vara tätbebyggt område. Det är miljö- och byggnämnden i Kiruna kommun som beslutat om vad som räknas som tätbebyggt område inom vår kommun. Allmän plats – fastställs i kommunens detaljplan. Detta är oftast kommunal mark där man bygger till exempel parker, gator och torg. Terräng – är all yta som inte är väg.

”Jag fick parkeringsbot för att ha parkerat min bil mot färdriktningen på en dubbelriktad gata. Men jag stod i en parkeringsficka i anslutning till vägen och då spelar det väl ingen roll i vilken riktning bilen är parkerad?”

Enligt trafikförordningens huvudregel får ett motordrivet fordon på en väg endast stannas eller parkeras på högra sidan i färdriktning. Om det finns järnvägs- eller spårvagnsspår på högra sidan får fordonet stannas och parkeras på vägens vänstra sida. Ett fordon ska stannas eller parkeras så långt från körbanas mitt som det är möjligt. På enkelriktad gata får fordon stannas på båda sidor om inte annat anges via skyltning.

Definition: Väg – är en väg, en gata, ett torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon

”I Kiruna finns det för lite parkeringsplatser.”

I Kirunas centralkärna, det område som begränsas av Adolf Hedinsvägen, Gruvvägen och Hjalmar Lundbohmsvägen, finns det närmare 700 allmänna kommunala parkeringsplatser med parkeringstid som varierar mellan 10 minuter upp till 24 timmar. Det finns även fastighetsägare som tillhandahåller parkering i

centrum som får nyttjas av allmänheten, dessa är inte medräknade.

Kommunens allmänna parkeringar ska i första hand användas vid besök, till exempel när man ska besöka bekanta som bor i centrum eller när man ska handla eller göra något annat ärende.

Då parkeringsföreskrifterna oftast gäller fram till klockan 18.00 så är det fri parkering kvällstid på många platser. Detta framgår av skyltningen på berörda parkeringsplatser.

Boendeparkering är inte kommunens ansvar, detta ska hanteras av berörd fastighetsägare. Med andra ord - hyr du en lägenhet ska du vända dig till din hyresvärd för att få information om var du kan parkera din bil till exempel i form av garage, hyrd parkeringsplats eller annan parkeringslösning.

Bor du i egen villa så ska du parkera dina fordon på din egen fastighet. Får du inte plats med fordonen på fastigheten är det ditt eget ansvar att hitta en parkeringslösning som inte bryter mot gällande parkeringsregler.

Kiruna kommun utfärdar inte p-böter på Kirunabostädernas eller andra fastighetsägares mark. Däremot kan fastighetsägaren ha egen parkeringsbevakning. Ofta kan denna parkeringsbevakning utföras av samma bolag eftersom kommunen har upphandlat parkeringsbevakning.

36

Så många parkeringsanmärkningar upphävdes av totalt 3666 utfärdade anmärkningar under 2016.

Det utgör mindre än en procent av anmärkningarna.

”Parkeringsvakterna vet inte vad de gör. Orkar man överklaga så får man alltid rätt.”

Polismyndigheten och kommunen kan utöva parkeringsövervakning på allmän mark. I lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning med mera framgår att parkeringsanmärkningar får meddelas av polismän och av kommunen förordnade parkeringsvakter. Ett förordnande som parkeringsvakt fattas genom ett beslut av kommunen efter att parkerings-

vakten uppvisat intyg på fullföljd godkänd utbildning. Föreskrifter om parkeringsvaktens utbildning och utrustning meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Kommunen kan via upphandling överläta parkeringsövervakningen till privata företag till exempel till auktoriserade bevakningsföretag.

En parkeringsvakt anställd i ett auktoriserat bevakningsföretag ska vara godkänd av länsstyrelsen och påanmäld av företaget innan denne får börja arbeta.

Under 2016 upphävdes totalt 36 utfärdade parkeringsanmärkningar av 3666 utfärdade anmärkningar i Kiruna vilket utgör mindre än en procent. Att anmärkningar upphävts behöver dock inte innebära att parkeringsvakten utfärdat en felaktig anmärkning. Det kan även vara att anmärkningshandlingen är svårsläst eller att ett registreringsnummer inte stämmer.

Vid samtal med polisen som tar emot överklagan av parkeringsanmärkningar inkommer det cirka tio överklagningar per år från Kiruna och av dessa är det cirka en som får rätt.

”Parkerade på en tvåtimmars parkering i centrum och sprang bara in och köpte tidningen. Det tog max tio minuter. På den tiden hann jag få böter.”

Kommunens allmänna parkeringsplatser i centrum är avgiftsfria. Men det betyder inte att du får stå hur länge som helst. Du som fordonsförare har en skyldighet att ha en p-skiva eller en lapp där du skriver vilken tid du parkerat på platsen tydligt placerad i framrutan. Saknas detta i framrutan så har du parkerat fel. På denna typ av överträdelse så gäller fem minuters kontrolltid.

”Vi stod med bilen parkerad vid Järnvägsparken för att ungarna ville leka i lekparken. Mitt vad det var så kom parkeringsvakterna...”

Ofta står bilar parkerade längs med Stationsvägen vid Järnvägsparken. Stationsvägen är en huvudled. På en huvudled får du i normala fall inte parkera. Är det tillåtet att parkera ska det finns utmärkt med vägmärke och eventuell tilläggstavla för mer information. Huvudled är ofta en större eller viktigare väg eller gata. Den är utmärkt med vägmärket ”Huvudled”. ■

Det började som en artikelserie i vilken Lennart Lantto, kultureksekreterare och Clara Nyström, kommunantikvarie vid Kiruna kommun, presenterade konstverk, byggnader och kulturmiljöer. Artikelserien har legat till grund för utformningen av QultuR-promenaden.

QultuR-promenaden – en riktig sommarhit

I slutet av juni märktes konstverk, byggnader och kulturmiljöer i Kiruna C med så kallade QR-koder. Initiativtagarna Lennart Lantto, Clara Nyström och Carl Bernin är mycket nöjda med resultatet.

Text: Ulrika Isaksson | Foto: Linnea Lundkvist, Petra Sternlund

Hela 1200 avläsningar av QR-koderna har registrerats under två månaders tid. Något som kultureksekreteraren Lennart Lantto bedömer som en riktig succé.

– Detta måste betraktas som ett mycket gott resultat med tanke på att projektet nyligen startat. Man ska också tänka på att vissa gjort promenaden i grupp och kanske bara en av dem läst av QR-koden. Dessutom har ju inte sommarvädret varit det bästa i år, säger han.

Det är 25 konstverk, byggnader och kulturmiljöer som har märkts med QR-koder, en streckkod som skannas av med smartphone för att få mer information om den märkta byggnaden eller konstverket. Lennart och Clara har även tagit fram en karta med punkter för att besökare och Kirunabor ska kunna gå en QultuR-promenad.

– Våra informationsskyltar vid till exempel konstverken har tidigare rivits ned, så vi har inte kunnat ha speciellt utförlig information om dem. Med QR-koderna kan vi ge mycket information

och alla punkter har fått vara kvar hela sommaren, säger Clara Nyström.

Populärast på promenaden har kyrkan varit, där har allra flest avläsningar gjorts.

Lennart Lantto och Clara Nyström har nu tankar på att utveckla promenaden. Bland annat med fler språk och kanske att QR-koderna sätts ut vid fler objekt.

– I framtiden kan man översätta texterna till engelska och till våra minoritetsspråk samiska, finska och meänkieli. QultuR-promenaden kan även ge möjligheter för skolorna när det gäller temaarbete, idrottsaktiviteter och till och med som en del av en friluftsdag, säger Lennart Lantto. För den som missat promenaden sitter den ännu uppe under hösten. Hur koderna och lapparna klarar av vintern kommer Lennart Lantto, Clara Nyström och idékäckaren till promenaden Carl Bernin, som är projektledare vid Tekniska Verken, att utvärdera längre fram. ■

Med hjälp av din smarta telefon kan du gå QultuR-promenaden genom Kiruna och lära dig mer om stadens offentliga konstverk och kulturmiljöer. **Skanna koden här ovanför eller läs mer på kommunen hemsida: www.kiruna.se/Kommun/Kultur-fritid/ga-var-qr-promenad/**

Karta finns bland annat på Stadsbiblioteket och i stadshuset.

Byggherrarna besökte nya stadskärnan

■ ■ I början av september kom representanter för de företag som ska bebygga den nya stadskärnan till Kiruna. Skälet till mötet var att diskutera samordning av bygglogistiken. Byggherrarna gick en rundtur i exploateringsområdet tillsammans med Kiruna kommun och Tekniska Verken.

– De kom med många positiva synpunkter och frågor. Vi hade en bra dialog om hur bygglogistiken ska lösas på bästa sätt i det trånga området, säger mark- och exploateringschefen Eva Ekelund.

Eva Ekelund, Kari Venäläinen, Tekniska Verken, Henrik Vissner, Skanska, och Patrik Oja från Paoy tittar på den tomt som ska bebyggas av Paoy.

Upprustning av brandstationerna

■ ■ Kiruna kommun bygger inte bara en ny brandstation i Kiruna, utan ser också till att räddningstjänsten i byarna har bra lokaler som bas för sin verksamhet. Därför har miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram en plan för upprustning av räddningstjänstlokaler i byarna.

– Till dags dato har vi startat projekteringen av ett brandgarage i Riksgränsen och rustat upp de befintliga garagen i Svappavaara och Karesuando, säger Anders Karlsson, chef för miljö- och byggnadsförvaltningen.

Vid sidan om bra utrustning är ändamålsenliga lokaler viktiga för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet. Bra lokaler bidrar också till möjligheterna att rekrytera ny personal.

– Om vi kan rekrytera personal till räddningstjänsten och ge dem bra förutsättningar att lösa sitt uppdrag skapas större trygghet över hela kommunens yta, ökar känslan av likvärdighet oavsett var i kommunen man bor och gör det attraktivare att bosätta sig eller etablera företag även utanför centralorten, något som är bra för hela kommunen. Vi tycker därför att det är väl använda pengar att satsa på räddningstjänsten i kommunens byar, säger han.

Markarbeten för räddningstjänsten inleds

■ ■ I slutet av augusti blev det klart att NYAB blir den entreprenör som bygger nya räddningstjänsten. Arbetet inleds med förberedande markarbeten med start i månadsskiftet september-oktober. Nya räddningstjänsten, med placering längs Lombololoden mitt emot bilprovningen, beräknas vara färdigställd vid årsskiftet 2019-2020. Kirunabostäder projektleder byggnationen för Kiruna kommuns räkning fram till slutbesiktning.

Nu har Kiruna en ny beachvolleyplan – tack vare kommunkontakten

■ ■ I slutet av augusti invigdes den nya beachvolleyplanen av bland andra volleybollspelaren Linnea Eriksson Renblom och Stefan Sydberg, kommunstyrelsens andre vice ordförande och politiskt ansvarig för fritidsfrågor. Den nya planen har kommit till tack vare ett förslag till kommunkontakten, en dialogfunktion vid

Kiruna kommun dit alla kommunmedborgare kan vända sig med exempelvis förslag på saker som man vill ska finnas eller åtgärdas i kommunen. I våras skickade en gäng volleybollspelare in förslaget om en beachvolleyplan. Den plan som tidigare fanns i Kiruna, vid Camp Ripan, togs bort för några år sedan.

KOMMUNKONTAKTEN. Kommunkontakten är en förslagsrätt som syftar till att öka dialogen med medborgarna för att förbättra den kommunala verksamheten. Kommunkontakten kan användas av alla; kommunmedborgare, besökare, företag, föreningar och så vidare. Inlämnade förslag kan beröra all kommunal verksamhet.

Förslag kan mejlas till: diabas@kiruna.se

Det går också bra att lämna in förslag skriftligen till kommunkansliet i stadshuset eller skicka med vanlig post. **Läs mer på vår hemsida:** www.kiruna.se

Foto: Petra Stenlund

Nu finns programmet för höstens aktiviteter på Kiruna stadsbibliotek på hemsidan: www.bibblo.se eller hos oss på stadsbiblioteket. Välkommen!

Utanför kaféet med färdig kaffebricka 1901.

Foto: Borg Mesch

Renraid på Luossajärvi 1914.

LKAB:s disponent Hjalmar Lundbohm utanför sitt hem 4 juli 1910.

Borg Meschbilder förgyller simhallsbadets fasad

I vintras fick simhallen äntligen en konstnärlig gestaltning med anledning av renoveringen som gjorts där. Denna gång blev det inget vanligt konstnärligt verk, utan bilder tagna av Borg Mesch ur Kiruna kommuns bildsamling.

De 14 bilderna är placerade mot Adolf Hedinsvägen där det tidigare suttit fönster. Urvalet av fotografier är gjort av Åsa Andersson-Junkka på kultur- och utbildningsförvaltningen med viss hjälp av tidigare medarbetaren Kerstin Bäckström. Många har framfört sitt gillande till kommunen över detta.

– Denna satsning har verkligen blivit lyckad. Sen bilderna kommit på plats har även klottrandet på fasaden upphört, vilket tidigare varit ett problem, säger simhallsbadets chef Hans Fernström.

– Det är mycket glädjande att vi kan visa några av de fantastiska bilderna Borg Mesch tog på detta sätt. Det har blivit så uppskattat att vi funderar på att göra något liknande även på någon annan plats i Kiruna, säger kultursekreteraren Lennart Lantto.

Fotografen Borg Mesch räknas till en av Sveriges främsta fotografer. Han har med sin kamera bland annat skildrat Kirunas tillkomst och uppbyggnad. Borg Mesch kom till Kiruna samtidigt som de första gruvbetarna 1899 och fotograferade fram till sin död 1956.

En stor del av hans bilder, runt 3000, finns i Kiruna kommuns ägo. De förvaras nu i ett före detta bankvalv, men ska om drygt ett år flyttas till det nya stadshuset Kristallen där lämpliga lokaler för bilderna kommer att finnas iordningsställda.

Bilder tagna av Borg Mesch pryder simhallsbadets vägg mot Adolf Hedinsvägen.

Text: Lennart Lantto